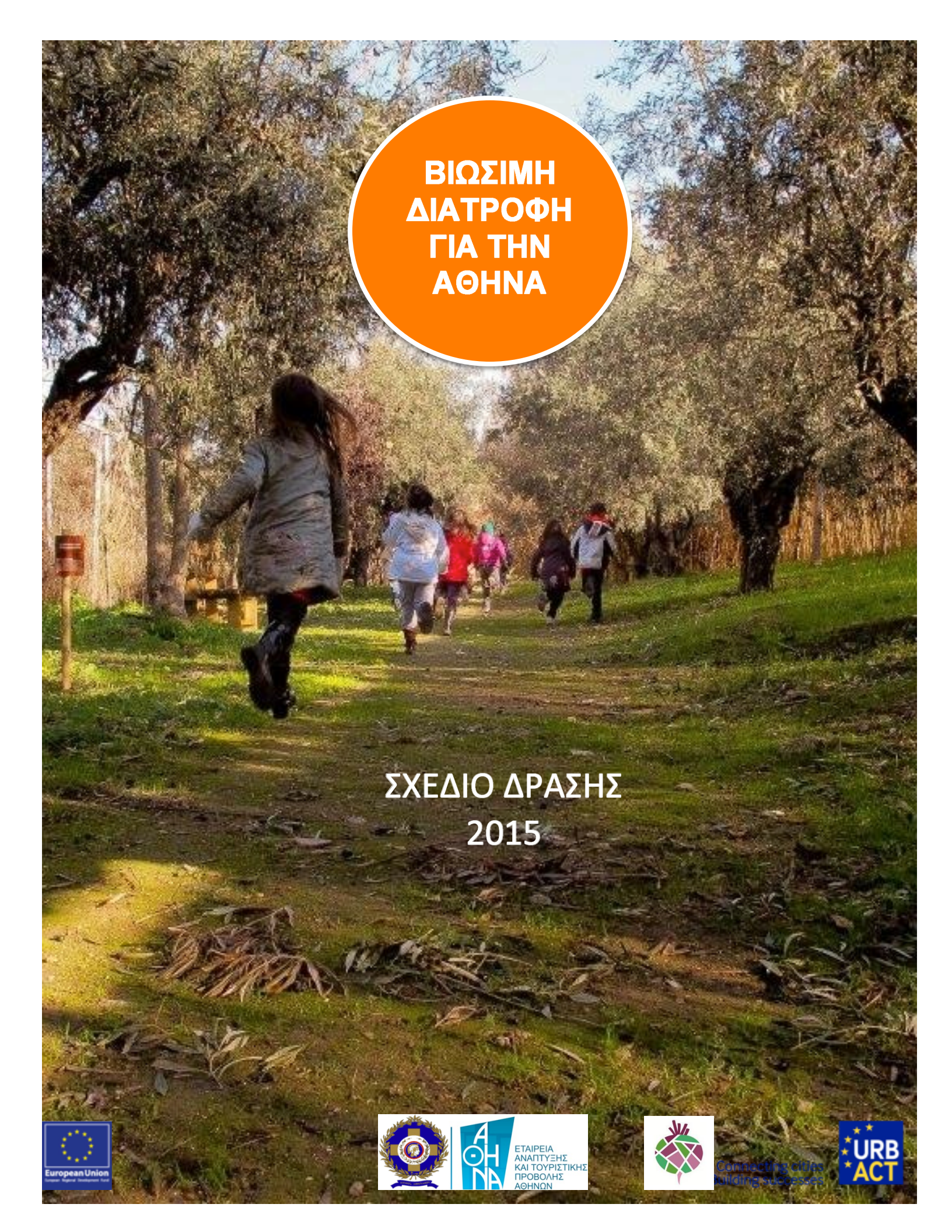

A photograph of a group of children running away from the camera down a dirt path lined with large, mature trees. The scene is captured in a warm, golden-hour light, with long shadows cast across the grassy ground. The children are wearing casual clothing, and their hair is in motion, suggesting they are running quickly.

ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 2015

Αθήνα - η ανάγκη για διατροφική πολιτική

Η τροφή αποτελεί βασική ανάγκη επιβίωσης. Ως το 2010, κάθε συζήτηση για την τροφή ως βασική ανάγκη ήταν αδιανόητη. Είχαμε περάσει την εποχή των χωματερών της δεκαετίας του 1980, συνεχίζαμε όμως να πετάμε περί το 30% των τροφίμων που παράγουμε και αγοράζουμε.¹ Το 2007 ήμασταν η τρίτη χώρα παγκοσμίως σε κατανάλωση θερμίδων και η τέταρτη σε κατανάλωση πρωτεϊνών και δεν φανταζόμασταν ότι μπορεί να έρθει η στιγμή όπου συνάνθρωποί μας στην Ελλάδα δεν θα μπορούν να καλύψουν τις διατροφικές τους ανάγκες. Με την έλευση της κρίσης από το 2010 έγινε σαφές πλέον, ιδίως στις πόλεις και την Αθήνα, ότι η τροφή δε είναι κάτι αυτονόητο.

Από πόλη με μηδενικό ποσοστό επισιτιστικής αυτάρκειας μέχρι την εισαγωγή της διατροφικής πολιτικής ως προτεραιότητα στην πολιτική ατζέντα, η Αθήνα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο. Το παρόν σχέδιο δράσης για ένα βιώσιμο διατροφικό σύστημα στην Αθήνα προσφέρει ένα συνεκτικό πλαίσιο αναφοράς στη βάση του οποίου μπορούν να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν συγκεκριμένες δράσεις και πολιτικές.

Μέσα από την εφαρμογή και διάδοση βιώσιμων και δίκαιων πρακτικών και εν τέλει την αλλαγή του διατροφικού συστήματος της πόλης μας, μπορούμε να βελτιώσουμε σημαντικά τις κοινωνικές συνθήκες και την ποιότητα ζωής των κατοίκων της πόλης.

Την ανάγκη για την άσκηση μίας βιώσιμης διατροφικής πολιτικής στις πόλεις τονίζει ο FAO (Food and Agriculture Organization) του ΟΗΕ με έμφαση στην ανθεκτικότητα των διατροφικών συστημάτων των πόλεων, τη σύνδεση με τον περιαστικό ιστό και την ύπαιθρο, τη διατροφική παιδεία και την επισιτιστική επάρκεια τους.²

Σκοπός του Σχεδίου Δράσης για το διατροφικό σύστημα των Αθηνών

Σκοπός του Σχεδίου είναι ο μετασχηματισμός του διατροφικού συστήματος των Αθηνών από μη βιώσιμο σε βιώσιμο, δίκαιο και οικολογικό. Σαν αποτέλεσμα μπορούμε να βελτιώσουμε την φυσική και πνευματική υγεία μας, την οικονομική μας κατάσταση, την πρόσβαση όλων των κατοίκων σε καλά και υγιεινά τρόφιμα, τις σχέσεις των πολλών και διαφορετικών λαών που ζουν στην Αθήνα, την επισιτιστική μας αυτάρκεια, τη λήψη αποφάσεων για την τροφή μας και εν τέλει το ρόλο των πόλεων στην αγροδιατροφική πολιτική σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

¹ Global Food Losses and Food Waste, FAO 2011, <http://www.fao.org/docrep/014/mb060e/mb060e.pdf>

² FAO, Food, Agriculture and cities, challenges of food and nutrition security, agriculture and ecosystem management in an urbanizing world, http://www.fao.org/fileadmin/templates/FCIT/PDF/FoodAgriCities_Oct2011.pdf

Οι δράσεις του Σχεδίου βασίζονται σε καλές πρακτικές που ήδη εφαρμόζονται στην Αθήνα και την Ελλάδα και σε πόλεις του εξωτερικού, και σε πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν και απαιτούν σχεδιασμό εκ του μηδενός.

Καθοριστικό παράγοντα για την εισαγωγή της διατροφικής πολιτικής στην Αθήνα αποτέλεσε η συμμετοχή της Εταιρείας Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών στο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής ένωσης "URBACT II - Sustainable food in Urban communities". Το παρόν σχέδιο δράσης εκπονήθηκε στο πλαίσιο του άνω προγράμματος.

Αθήνα - Γενικά στοιχεία

Η Αθήνα αποτελεί μία μοναδική ευρωπαϊκή μητρόπολη. Με ιστορία άνω των 3,000 χρόνων αποτελεί επίσης μία από τις πιο πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει πολλές ιδιαιτερότητες και προκλήσεις να αντιμετωπίσει. Τελευταία, η Αθήνα συγκεντρώνει το παγκόσμιο ενδιαφέρον των μέσων μαζικής ενημέρωσης εξαιτίας του αντίκτυπου της σοβαρής οικονομικής κρίσης που πλήττει την Ελλάδα.

Αναφορικά με τον πληθυσμό της, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι ο δήμος Αθηναίων καθεαυτός αποτελεί την περιοχή του κέντρου της ευρύτερης πόλης, φιλοξενώντας 664,000 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011³. Η έκταση του Δήμου Αθηναίων είναι 38,96 τετραγωνικά χιλιόμετρα και η πυκνότητα του πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο είναι 17.042 κάτοικοι, η δεύτερη υψηλότερη πυκνότητα των πρωτευουσών της Ευρώπης μετά το Παρίσι, και η τρίτη των δήμων εντός Αττικής μετά την Καλλιθέα και τη Νέα Σμύρνη.⁴

Ο χώρος πρασίνου που αντιστοιχεί ανά κάτοικο είναι 2.5 τετραγωνικά μέτρα, περίπου το ένα τέταρτο του μέσου όρου των Ευρωπαϊκών πόλεων και από τα χαμηλότερα παγκοσμίως. Οι πράσινοι χώροι στους οποίους οι κάτοικοι έχουν εκέυθερη πρόσβαση αντιστοιχούν σε 0.6 ως 0.9 τ.μ. ανά κάτοικο.⁵

Η ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή περιλαμβάνει ολόκληρη σχεδόν την περιοχή της Αττικής με 58 δήμους και εκτιμώμενο πληθυσμό το 2014 στα 3.75 εκατομμύρια κατοίκους. Εάν οι κοντινές πόλεις της Χαλκίδας, Θήβας και Κορίνθου περιλαμβάνονταν

³http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/A1602_SAM01_DT_DC_00_2011_02_F_GR.pdf

⁴http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/A1602_SAM01_DT_DC_00_2011_02_F_GR.pdf

⁵ <http://www.asda.gr/elxoroι/Gia8eatroporeia.pdf>,
<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/3013081e.pdf?expires=1430316262&id=id&accname=guest&checksum=87BFF801D9FCB86097F2F259B1576452>

Όπως θα δούμε στη συνέχεια τα στοιχεία για 2,5 τ.μ. ανά κάτοικο αποκλίνουν μίας άλλης εκδοχής της πραγματικότητας κατά 3 τ.μ. στην οποία περίπτωση αντιστοιχούν 5±τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο.

στη μητροπολιτική περιοχή, τότε ο συνολικός πληθυσμός θα άγγιζε έναν πολύ υψηλότερο αριθμό, δημιουργώντας μία μοναδική κατάσταση, καθώς σχεδόν ο μισός πληθυσμός της Ελλάδας θα φιλοξενούνταν εδώ. Ο αντίκτυπος στη ζήτηση μεταφορών, στα δίκτυα ενέργειας, τη στέγαση, τη διοικητική μέριμνα και τα αποθέματα τροφίμων αποτελούν σαφώς πολύ σημαντικά ζητήματα. Τις δύο προηγούμενες δεκαετίες, η Αθήνα παρουσίασε επίσης έκρηξη πληθυσμού μεταναστών. Επομένως, στις μέρες μας, φιλοξενεί όλους- ίσως με ορισμένες εξαιρέσεις- τους πολιτισμούς και τις εθνικότητες του κόσμου, ένα γεγονός που έχει μετατρέψει την Αθήνα σε αυθεντική μητρόπολη.

Το διατροφικό σύστημα του Δήμου Αθηναίων

Μεθοδολογία

Για την αποτύπωση και διάγνωση του διατροφικού συστήματος των Αθηνών χρησιμοποιούμε σε πρώτο στάδιο τη μεθοδολογία του προγράμματος “URBACT II – Sustainable food for Urban Communities” σύμφωνα με το οποίο εξετάζουμε 3 θεματικές και 4 οριζόντιους άξονες. Συγκεκριμένα οι θεματικές αφορούν στην παραγωγή, τη διάθεση και την κατανάλωση, και οι οριζόντιοι άξονες στο περιβάλλον, τη διακυβέρνηση, την κοινωνία και κοινωνική συνοχή και την οικονομία.

Μπορούμε να θεωρήσουμε λοιπόν ότι το διατροφικό σύστημα αποτελείται από 3 βασικά στοιχεία, την παραγωγή, τη διάθεση και την κατανάλωση, όπου το κάθε ένα αναλύεται σε τουλάχιστον 2 επιμέρους παραμέτρους.

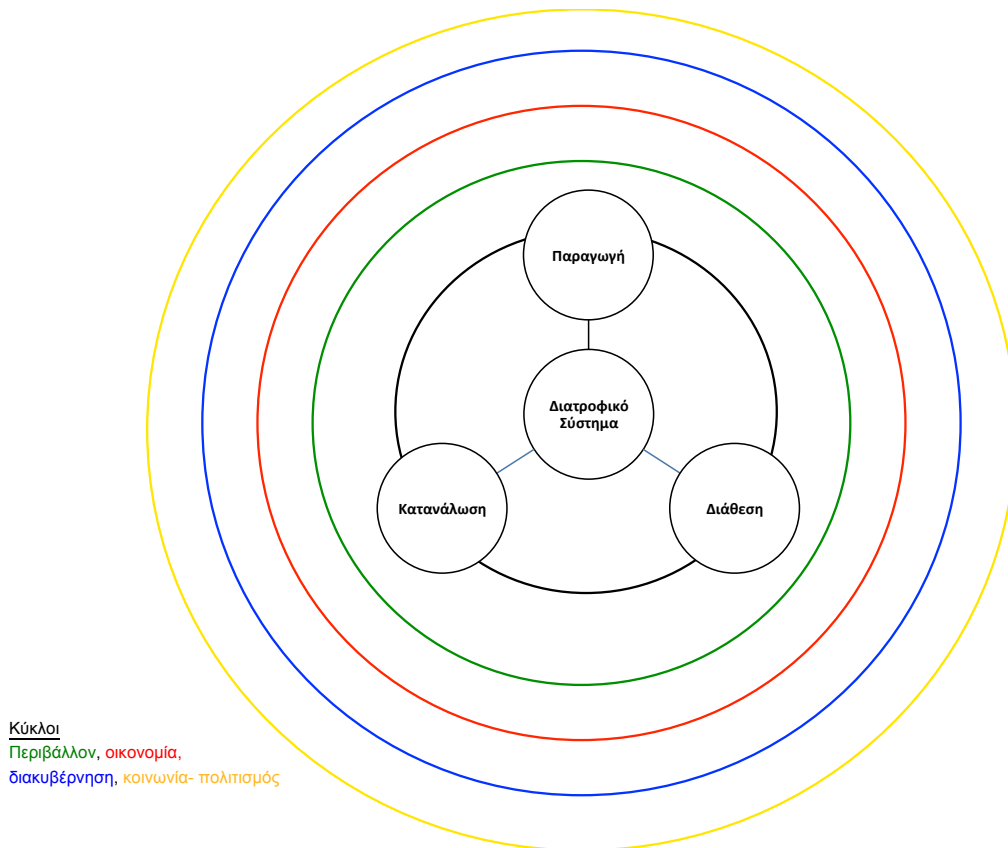
Σαν αποτέλεσμα προκύπτει ο πίνακας 1. στον οποίο μπορούμε να αποτυπώσουμε βασικά ζητήματα κατά θεματική. Η αποτύπωση είναι ενδεικτική των κύριων ζητημάτων στην Αθήνα.

Πίνακας 1: Το Διατροφικό Σύστημα

Οριζόντιοι Άξονες Θεματικές	Περιβάλλον	Κοινωνία	Οικονομία	Διακυβέρνηση
Παραγωγή				
Πρωτογενής: Καλλιέργεια, δασοκομία, κτηνοτροφία, αλιεία	Διαθεσιμη Γη Επιβάρυνση περιβάλλοντος από γεωργικές πρακτικές	Δημόσια υγεία Αγροτικός πληθυσμός	Δομή γεωργικών εκμεταλλεύσεων	Συλλογικά όργανα και
Δευτερογενής: Μεταποίηση				
Διάθεση				
Διανομή	Τροφοχιλιόμετρα Εκπομές CO2	Διασφαλιση παροχής	Οικονομίες κλίμακας για νοικοκυριά	
Αγορά – Τρόποι Συναλλαγής		Πρόσβαση σε τροφή αι καλή τροφή Κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες	Μορφές αγοράς Δομή αγοράς	Λήψη αποφάσεων για μορφές αγορές Νομικά ζητήματα
Κατανάλωση				
Ζήτηση	Εκπομές CO2 των προϊόντων που αγοράζουμε	Καταναλωτικά πρότυπα και		
Δίαιτα – διατροφή	Εκπομές CO2 από τρόπο διατροφής	διατροφική κουλτούρα	Κάλυψη βασικών διατροφικών αναγκών	

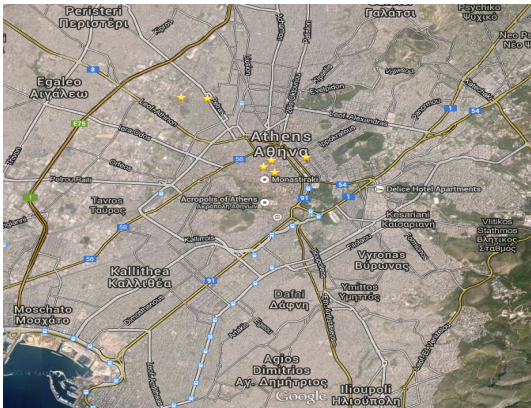
Το παραπάνω μπορεί να αποτυπωθεί και σε ένα πιο ολιστικό και κυκλικό μοντέλο που ικανοποιεί την έννοια του διατροφικού κύκλου ή του κύκλου της τροφής.

Το διατροφικό σύστημα ως κύκλος

Ακολουθεί μία συνοπτική αποτύπωση και διάγνωση ανά θεματική με τις σχετικές αναφορές στους οριζόντιους άξονες, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία. Αυτές χρήζουν τακτικής επικαιροποίησης και προσθηκών, ωστόσο αποτελούν μία καλή ένδειξη για την παρούσα κατάσταση.

Παραγωγή

Όσον αφορά στην παραγωγή τροφίμων, η Αθήνα δεν έχει γεωργική παραγωγή και ως πόλη έχει αγγίξει το μηδενικό ποσοστό επισιτιστικής αυτάρκειας. Με έκταση 38.9 τ.χιλ. ή 38.900 στρεμμάτων ο Δήμος Αθηναίων αριθμεί σχεδόν 0 στρέμματα γεωργικής και δασικής γης και 4.500 στρέμματα μη γεωργικών ζωνών πρασίνου και χώρων

αθλητισμού και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Από αυτά τα 3.355 στρ. αντιστοιχούν σε χώρους πρασίνου αρμοδιότητας του Δήμου.⁶ Περίπου 1000 στρέμματα ιδιωτικής ή δημόσιας ιδιοκτησίας υπολογίζεται ότι είναι εγκαταλελειμένα. Ωστόσο οι εκτάσεις αυτές μένουν ακαλλιέργητες. Ο κλάδος της μεταποίησης τροφίμων μπορεί να έχει υψηλότερη παρουσία, όπως βιομηχανίες ή βιοτεχνίες τυποποιημένων τροφίμων μαζικής κατανάλωσης ως επί το πλείστον.

Κατανάλωση

Εντός των τελευταίων 35 χρόνων, Οι νεοέλληνες γενικότερα και οι Αθηναίοι ειδικότερα τα νοικοκυριά έχουν αλλάξει εντελώς τα διατροφικά τους πρότυπα, αφήνοντας την παραδοσιακή ελληνική διατροφή και ακολουθώντας τη δυτική διατροφή, η οποία βασίζεται στο κρέας, τα λιπαρά και το έτοιμο φαγητό. Για παράδειγμα, η κατά κεφαλήν κατανάλωση κρέατος σε ένα νοικοκυριό υπολογίζεται στα 4,5 κιλά αντί για 1± κιλό που αντιστοιχούσε κάποιες δεκαετίες παλαιότερα.

Σαν αποτέλεσμα έχει δημιουργηθεί ένας φαύλος κύκλος, όπου η αστικοποίηση έχει εξοβελίσει τη γεωργική παραγωγή, έχοντας ως φυσικό επακόλουθο τις εισαγωγές τροφίμων. Αντίστοιχα, η διατροφή έχει αλλάξει εξαιτίας των περιορισμών στις προμήθειες αφενός και της ζήτησης για εισαγόμενα «σύγχρονα δυτικά» πρότυπα αφετέρου.

Μία τέτοια αλλαγή είναι επίσης εμφανής στα εστιατόρια και τις επιχειρήσεις τροφοδοσίας, όπου είναι δύσκολο να βρεις ένα ολοκληρωμένο γεύμα, παρασκευασμένο με τοπικά προϊόντα και αντιπροσωπεύοντας την αυθεντική ελληνική διατροφή.

Τα παραπάνω τεκμэрωνται από το Καλάθι της Νοικοκυράς όπως προκύπτει από την επεξεργασία των δεδομένων της Ετήσιας Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών που διενεργεί η Ελληνική Στατιστική Αρχή σε ετήσια βάση. Επίσης σχετικές έρευνες από την ακαδημία, ερευνητικά προγράμματα και δημοσιεύματα παρουσιάζουν αντίστοιχα

⁶ (α) Ημερίδα για την Ελευθερία των σπόρων, 7.10.2013, Αντιδήμαρχος Πρασίνου και Περιβάλλοντος, Άγγελος Αντωνόπουλος, «<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=h%2B3B0jLrqMo%3D&tabid=367&language=el-GR> και

(β) Ανοικτά δεδομένα, Χρήσεις γης, 1999-2000, πηγή πρώην ΕΣΥΕ

http://geodata.gov.gr/geodata/index.php?option=com_sobi2&sobi2Task=sobi2Details&catid=21&sobi2Id=46&Itemid=

στοιχεία.⁷ Στους ακόλουθους πίνακες αποτυπώνεται η κατανάλωση ανά άτομο σε ποσότητες και ευρώ ανά κατηγορία τροφίμου σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ.⁸

Πίνακας 2: Ποσότητες ανά νοικοκυριό και άτομο (νοικοκυριό = 2.6 άτομα)

Α γ α θ ά κ α ι Υ π η ρ ε σ ί ε ς	Μονάδα μέτρησης	Ποσότητα ανά νοικοκυριό	Ποσότητα ανά άτομο
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	Γραμμάρια	17,761.08	6,831.18
Κρέας	Γραμμάρια	11,721.14	11,721.14
Ψάρια	Γραμμάρια	3,386.56	3,386.56
Γαλακτοκομικά προϊόντα	Γραμμάρια	7,430.77	7,430.77
Γάλα όλοι οι τύποι	Λίτρα	9,344.90	9,344.90
Έλαια και λίπη	Λίτρα*	5,216.97	5,216.97
Φρούτα	Γραμμάρια	21,286.08	21,286.08
Λαχανικά	Γραμμάρια	29,642.15	29,642.15
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	Γραμμάρια	3,042.25	3,042.25

*Χρειάζεται περαιτέρω ανάλυση στις μονάδες μέτρησης για τα έλαια και λίπη.

Πίνακας 3: Ευρώ ανά νοικοκυριό και άτομο

Α γ α θ ά κ α ι Υ π η ρ ε σ ί ε ς	€ ανά νοικοκυριό	€ ανά άτομο
ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	330.81	127.23
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	49.1	18.88
Κρέας	81.76	31.45
Ψάρια	27.8	10.69
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά	59.85	23.02
Έλαια και λίπη	19.6	7.54
Φρούτα	26.87	10.33
Λαχανικά	41.34	15.90
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	19.02	7.32
Λοιπά είδη διατροφής	5.47	2.10

⁷ βλ. τάσεις στην ατανάλωση ομάδων τροφίμων, «Εθνικός Διατροφικός Οδηγός για Ενήλικες»,

http://www.diatrofikoiodigoi.gr/files/PDF/ADULTS_PRO.pdf, δημοσιεύματα

<http://www.iefimerida.gr/news/146693/o-ελληνας-καταναλώνει-100-κιλά-κρέας-το-χρόνο-και-«τρώει»-τους-κρεατοφάγους-αμερικανούς->

⁸ ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2001 – 2012. Ο παρόν πίνακας είναι του 2010.

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0801. Η επεξεργασία έγινε από τον Γιώργο Κεράνη.

Σαν αποτέλεσμα της νεοελληνικής διατροφής η υγεία των κατοίκων στην Ελλάδα έχει υποβαθμιστεί όπως αναφέρει και το Υπουργείο Υγείας στο “Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Διατροφή και τις Διατροφικές Διαταραχές, 2008- 2012” και δείχνουν και σχετικές έρευνες.⁹ Η χώρα μας πρωτοστατεί στην παχυσαρκία και τον σακχαρώδη διαβήτη σε όλες τις ηλικίες, σαν αποτέλεσμα του νεοελληνικού τρόπου διατροφής.

Αντίστοιχα το μοντέλο κατανάλωσης που ακολουθούμε επιβαρύνει το περιβάλλον σε δύο επίπεδα. Αφενός οι προτιμήσεις μας απαιτούν υπερεντατικούς τρόπους παραγωγής που αναλώνουν τους πόρους αλόγιστα, αφετέρου πετάμε σημαντικό ποσοστό της τροφής που αγοράζουμε.¹⁰

Διάθεση

Η διάθεση των τροφίμων στο δήμο Αθηναίων συνεχίζει το 2015 να παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά μίας αγοράς με στοιχεία δομικού ολιγοπωλίου. Οι μορφές αγοράς τροφίμων περιορίζονται στα μεσιτικά κανάλια διάθεσης όπως τα καταστήματα τροφίμων και τα super market, και σε ανάμεικτα κανάλια διάθεσης και συγκεκριμένα στις λαϊκές αγορές όπου συμμετέχουν 50% έμποροι και 50% παραγωγοί. Κανάλια άμεσης διάθεσης όπου συμμετέχουν αμιγώς παραγωγοί δεν λειτουργούν τακτικά και συστηματικά προς το παρόν. Οι αποφάσεις για τις αγορές βιοκαλιεργητών μένει να υλοποιηθούν και άλλες (συμβατικές) αγορές παραγωγών σύμφωνα με το νόμο 4325/2014 δεν λειτουργούν. Παρολαυτά λειτουργούν αγορές-παζάρια χωρίς μεσάζοντες από πρωτοβουλίες κατοίκων και φορέων στις δημοτικές κοινότητες καθώς και δίκτυα παραγωγών-καταναλωτών σε μικρή κλίμακα και μάλλον αποσπασματικά.

Η πρόσβαση των κατοίκων σε καλή τροφή – ήτοι βιολογική, τοπική, πιστοποιημένης ποιότητας – σε καλές τιμές χαρακτηρίζεται από ανισότητες με βάση τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων για τα εισοδήματα ανά ΤΚ. Η απουσία αγορών παραγωγών και δικτύων παραγωγών-καταναλωτών εντείνει αυτή την ανισότητα.

Συνέπεια της δομής της αγοράς είναι και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος αφού πολλές φορές αγοράζουμε τρόφιμα εισαγωγής που διανύουν πολλά περισσότερα χιλιόμετρα από τα ντόπια, για να φτάσουν στον τελικό καταναλωτή.

⁹ <http://www.moh.gov.gr/articles/health/domes-kai-driseis-gia-thn-ygeia/ethnika-sxedia-drashs/95-ethnika-sxedia-drashs> ,

¹⁰ Urbact Bseline Study ,31 Οψτοβερ 2102,

<http://www.thepressproject.gr/article/67220/Giati-petame-toso-fagito>

http://www.boroume.gr/food_waste_greece_2013/

Global Food Losses and Food Waste, FAO 2011, <http://www.fao.org/docrep/014/mb060e/mb060e.pdf>

Διακυβέρνηση

Ο Δήμος Αθηναίων πρόσφατα ενέταξε τη διατροφική πολιτική στην αντζέντα του και απαιτείται ο αντίστοιχος σχεδιασμός για την καλύτερη άσκησή της. Σε επίπεδο διακυβέρνησης τρία βασικά ζητήματα αναδεικνύονται (α) η σύνδεση των προθέσεων για ένα βιώσιμο διατροφικό σύστημα με τις σχετικές δράσεις, (β) ο συντονισμός των σχετικών με την τροφή πολιτικών και δράσεων και (γ) η σύνδεση του Δήμου και των φορέων του με την Κοινωνία των Πολιτών και τους οικονομικούς συντελεστές.

Συνοψίζουμε την παρούσα συνθήκη του διατροφικού συστήματος στα ακόλουθα τέσσερα σημεία:

- ✓ Η Αθήνα έχει περιορισμένες δυνατότητες παραγωγής και στην παρούσα εξαρτάται 100% για την κάλυψη των επισιτιστικών της αναγκών.
- ✓ Η δομή της αγοράς παρουσιάζει δομικά ολιγοπώλεια που περιορίζουν τις επιλογές των καταναλωτών και επιβαρύνουν τον περιβάλλον.
- ✓ Ο νεοελληνικός τρόπος διατροφής είναι μη βιώσιμος και ανθυγιεινός.
- ✓ Γίνονται δράσεις σχετικές με το διατροφικό σύστημα, απουσιάζει όμως ένα πλαίσιο που ενοποιεί τις νυν και εν δυνάμει δράσεις.

Σχέδιο Δράσης

Δομή

Το Σχέδιο Δράσης έχει ένα κεντρικό σκοπό και τέσσερις επιμέρους σκοπούς, τρεις θεματικούς και έναν για τη διακυβέρνηση.

- ❖ Κεντρικός Σκοπός: Η στρόφη σε ένα βιώσιμο διατροφικό σύστημα
- ❖ Διακυβέρνηση: Εφαρμογή βιώσιμης διατροφικής πολιτικής στην Αθήνα
- ❖ Παραγωγή: Συμβολή στη Διατροφική αυτάρκεια της πόλης
- ❖ Διάθεση: Πρόσβαση σε καλή τροφή για όλους.
- ❖ Κατανάλωση: Στροφή προς ένα βιώσιμο διατροφικό μοντέλο

Κάθε σκοπός αποτελείται από στόχους τους οποίους πετυχαίνουμε με τις δράσεις που θέτουμε. Οι δράσεις αναλύονται ως προς

- Το βαθμό προτεραιότητας – από το 1 ως το 5 (με το 1 ως πιο άμεσο και το 5 ως το λιγότερο άμεσο)
- το χρόνο υλοποίησης τους,
- το βαθμό υλοποίησης
- τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχουν ή ήδη έχουν,
- τους πόρους για την υλοποίηση τους - τη χρηματοδότηση και
- τους συντελεστές τα εμπλεκόμενα μέρη – τους φορείς υλοποίησης

Κεντρικός Σκοπός

Ο μετασχηματισμός του διατροφικού συστήματος της Αθήνας σε βιώσιμο, οικολογικό και δίκαιο.

Διακυβέρνηση

Σκοπός

Εφαρμογή Βιώσιμης Διατροφικής Πολιτικής

Στόχος 1

Ευαισθητοποίηση κοινής γνώμης για τη διατροφική πολιτική

Δράση 1

Εισαγωγή της διατροφικής πολιτικής στη διάλεκτο του Δήμου και της ΚτΠ

Η εν λόγω δράση αφορά κυρίως στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης μέσα από δρώμενα και εκδηλώσεις που φέρνουν τη διατροφική πολιτική στο προσκήνιο και ανοίγουν το διάλογο σχετικά με το ζήτημα. Σε αυτό το πλαίσιο έγιναν δράσεις όπως

- “Αθήνα, Μητρόπολη των γέυσεων” 27 Ιουνίου 2014, Βαρβάκειος, Στέγη Συναθηνά
- Δημοσιεύσεις στα ΜΜΕ, “Γαστρονόμος” της Καθημερινής, LIFO, Propaganda, Athens Voice, διαδίκτυο, Συνεντεύξεις στο ραδιόφωνο (9.84).
- Λειτουργία της Τοπικής Ομάδας Στήριξης (ΤΟΣ) του Urbact και ενημέρωση εμπλεκόμενων εταίρων.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: 3 έτη από το Σεπτέμβριο του 2013 – ως Σεπτέμβριο του 2016

Υλοποίηση: ενδιάμεση – 1,5 χρόνος

Αποτελέσματα: Η διατροφική πολιτική είναι πλέον γνωστή σε πολλούς αρμόδιους του Δήμου και έχει υιοθετηθεί από το Δήμαρχο. Σε σχέση με την ΚτΠ η διάλεκτος της διατροφικής πολιτικής προϋπάρχει ως ενα βαθμό, αλλά χρήζει περαιτέρω διάδοσης.

Οικονομικοί Πόροι: URBACT II – ΕΑΤΑ

Συντελεστές: Αιρετοί και δημόσιοι λειτουργοί του Δήμου, ΕΑΤΑ, ΜΜΕ, μέλη της ΤΟΣ και κυρίως σεφ (Κλεομένης Ζουρνταντζής και ομάδα σεφ)

Δράση 2

Εργαστήρι Διατροφικής Πολιτικής - Food Policy Lab

Το Εργαστήρι Διατροφικής Πολιτικής αποτελεί μετεξέλιξη της Τοπικής Ομάδας Στήριξης με σκοπό να συνεχίσει η λειτουργία μία πρωτότυπη πλατφόρμα που διαδίδει το μήνυμα της διατροφικής πολιτικής, παράγει προτάσεις, εντοπίζει και λύνει προβλήματα στην εφαρμογή αποφάσεων και δράσεων και διαχέει την απαραίτητη γνώση και πλαίσιο αναφοράς για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ασχοληθούν συστηματικά.

Προτεραιότητα: 2

Χρόνος: τουλάχιστον ένα έτος από το Δεκέμβριο του 2014 που ξεκίνησε τη λειτουργία του.

Υλοποίηση: ενδιάμεση –λειτουργεί από 12.2014. Μένει να ολοκληρώσει την ενημέρωση ενδοδημοτικά, στην ΚτΠ και στους οικονομικούς συντελεστές.

Αποτελέσματα: Πλαίσιο αναφοράς για τη διατροφική πολιτική και το διατροφικό σύστημα των Αθηνών, διάγνωση βασικών παραμέτρων διατροφικού συστήματος, επίλυση πρακτικών ζητημάτων όπως για παράδειγμα οι αγορές βιοκαλλιεργητών και η αστική καλλιέργεια.

Οικονομικοί Πόροι: URBACT II - ΕΑΤΑ

Συντελεστές: ΕΑΤΑ, αρμόδιοι και ενδιαφερόμενοι δημοτικοί σύμβουλοι (αστική βιωσιμότητα, ένταξη

μεταναστών), λειτουργοί του Δήμου από Διεύθυνση Πρασίνου και Βρεφονηπιακούς σταθμούς, φορείς και άτομα από ΚτΠ.

Στόχος 2

Άσκηση διατροφικής πολιτικής στο Δήμο

Δράση 3

Ανοιχτή Πλατφόρμα Διατροφικής Πολιτικής

- Στάδιο συζήτησης και σχεδιασμού

Προτεραιότητα: 2-3

Χρόνος: να ξεκινήσει από Οκτώβριο 2015

Υλοποίηση: σχεδιασμός

Αποτελέσματα: αναγνώριση καλών πρακτικών και τρόπων λειτουργίας στο εξωτερικό. Σημείο αναφοράς το Bristol.

Οικονομικοί Πόροι: URBACT II – ΕΑΤΑ για την έρευνα

Συντελεστές: Δήμος, ΚτΠ, οικονομικοί συντελεστές

Δράση 4

Συμβούλιο Διατροφικής Πολιτικής

- Στάδιο συζήτησης και σχεδιασμού

Προτεραιότητα: 3

Χρόνος: να ξεκινήσει από Οκτώβριο 2015 ή και αργότερα ανάλογα με τις συνθήκες

Υλοποίηση: σχεδιασμός – ερώτημα αν θα έχει αποφασιστικό ή συμβουλευτικό ρόλο. Στη δεύτερη περίπτωση προσομοιάζει την ανοιχτή πλατφόρμα της δράσης 3.

Αποτελέσματα: αναγνώριση καλών πρακτικών και τρόπων λειτουργίας στο εξωτερικό. Σημείο αναφοράς το Bristol.

Οικονομικοί Πόροι: URBACT II – ΕΑΤΑ για την έρευνα

Συντελεστές: Δήμος, ΚτΠ, οικονομικοί συντελεστές

Δράση 5

Συνέργεια Πόρων του Δήμου

- Κοινωνική επιχειρηματικότητα και βιώσιμα διατροφικά συστήματα – “Επιχειρώ κοινωνικά” Εργαστήριο με τη συμμετοχή των πόλεων εταίρων του Urbact.” στις 6 φεβρουαρίου 2015.
- Γαστρονομικός Τουρισμός σε συνεργασία με τμήμα Τουρισμού της ΕΑΤΑ.
- Κοινωνική συνοχή μέσα από μεταναστευτική πολιτική και υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής.
- Διατροφικός Πολιτισμός σε συνέχεια με τον ΟΠΑΝΔΑ
- Συμμετοχική πολιτική σε συνεργασία με την πλατφόρμα Συναθηνά.
- Επιχειρηματικότητα με τη θερμοκοιτίδα-επιταχυντή του Innovathens.

Προτεραιότητα: 1-2

Χρόνος: διαρκής – τουλάχιστον πενταετής ορίζοντας

Υλοποίηση: έχουν ξεκινήσει τα πρώτα βήματα – συνεχής υλοποίηση στο μέλλον

Αποτελέσματα: ταυτοποίηση συνεργειών, εργαστήριο για κοινωνική επιχειρηματικότητα και βιώσιμα διατροφικά συστήματα, ξεκίνημα χαρτογράφησης καταστημάτων με τοπικά προϊόντα ποιότητας σε συνεργασία με Μαρίνα Τσίκου από ΣΕΤΕ, ΟΠΑΝΔΑ για εκπαιδευτικά σεμινάρια για την τροφή.

Οικονομικοί Πόροι : ΕΣΠΑ για κοινωνική επιχειρηματικότητα και τουρισμό, χρηματοδότηση από το Δήμο για πολιτισμό και μεταναστευτικό, ΕΣΠΑ και Bloomberg για Συναθηνά, ΕΣΠΑ για Innovathens.

Παραγωγή – καλλιέργεια και μεταποίηση

Σκοπός

Συμβολή στην επισιτιστική αυτάρκεια των Αθηνών

Στόχος 1

Εκπαίδευση στην παραγωγή τροφής

Δράση 1

Σχολικοί Λαχανόκηποι

Οι σχολικοί λαχανόκηποι αποτελούν μία δράση που σχεδιάστηκε από το 2012 και ξεκίνησε να υλοποιείται το 2013 με τη συμβολή της Διεύθυνσης Πρασίνου και της συμβούλου Δημάρχου κ. Αλέκας Μελιάδου. Σκοπός των λαχανόκηπων είναι να φέρουν μαθητές, δασκάλους και γονείς κοντά στην καλλιέργεια ώστε να γνωρίσουν καλύτερα πως παράγεται η τροφή που τρώμε. Σημαντικό που μένει να ολοκληρωθεί αφορά στο μηχανισμό ανατροφοδότησης από τα σχολεία που έχουν ή θα έχουν τους λαχανόκηπους.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: εκκίνηση το 2013. Διαρκής δράση.

Υλοποίηση: πρώτο στάδιο πιλοτικό με τους 30 κήπους. Διαρκής στο μέλλον. Μένει η ανάθεση 120 Λαχανόκηπων.

Αποτελέσματα: 30 κήποι ως τώρα. Μηχανισμός ανατροφοδότησης προς διαμόρφωση από μέλη της ΤΟΣ.

Οικονομικοί Πόροι: Δήμος Αθηναίων – προγραμματική

Συντελεστές: Διεύθυνση Πρασίνου Δ.Α., Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Σύμβουλος Δημάρχου.

Δράση 2

Αστικοί λαχανόκηποι

Για τη δημιουργία των αστικών λαχανόκηπων έχει προηγηθεί μελέτη και εισήγηση από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής το 2013, όπου έχουν ταυτοποιηθεί και οι χώροι όπου θα μπορούσαν να δημιουργηθούν οι πρώτοι λαχανόκηποι. Η πρόταση της ΕΠΖ δεν πέρασε από το Δημοτικό Συμβούλιο λόγω μη επίτευξης της απαραίτητης πλειοψηφίας. Παράλληλα μέσα από το ΕΔΠ έχουν διερευνηθεί χώροι στην 1η Δ.Κ. όπου θα μπορούσε να γίνει τουλάχιστον ένας πιλοτικός λαχανόκηπος για τους κατοίκους στην Πλάκα και τον Βρεφονηπιακό σταθμό. Οι θεματικές των λαχανόκηπων που έχουν συζητηθεί αφορούν σε “Κηπευτικά”, “Αρωματικά και βότανα”, “Αττική βρώσιμη βλάστηση”, “Δέντρα”.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: Ως το Σεπτέμβριο του 2015 να έχει γίνει ο πρώτος πιλοτικός λαχανόκηπος στην Πλάκα.

Υλοποίηση: στάδιο σχεδιασμού πιλότου, διερεύνηση διαδικασίας και εμποδίων, ζητήματα ιδιοκτησίας χώρων του Δήμου. Πρόσφατα η αρμόδια δημοτική σύμβουλος για την αστική βιωσιμότητα, κ.Ελένη Μυριβήλη οργάνωσε στις 29 Απριλίου την ημερίδα “Καλλιεργώντας την Πόλη μας: Δημιουργία Πράσινων χώρων”. Το WWF προγραμματίζει σχετική δράση στις 6-7 Ιουνίου 2015.

Αποτελέσματα: Πιλότος για το λαχανόκηπο στην Πλάκα. Διάλογος με εμπλεκόμενους.

Οικονομικοί Πόροι: Διεύθυνση Πρασίνου για τον πιλότο.

Συντελεστές: Διεύθυνση Πρασίνου, Βρεφονηπιακός σταθμός Πλάκας – Λυσίου, κάτοικοι περιοχής,

αρμόσιοι δημοτικοί σύμβουλοι και υπηρεσίες Δήμου, Πελίτι, WWF, Οργάνωση Γη.

Στόχος 2

Παραγωγή τροφής για κάλυψη διατροφικών αναγκών

Δράση 3

Παραγωγή μικρής κλίμακας

Η παραγωγή σε μία πόλη που στερείται επαρκών εκτάσεων αδυνατεί να καλύψει τις επισιτιστικές ανάγκες των κατοίκων της. Ωστόσο η μικροκαλλιέργεια σε μπαλκόνια ή εσωτερικούς χώρους θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες για κάποιο προϊόν όπως τις πατάτες, αρωματικά και μανιτάρια. Σε αυτή τη λογική προγραμματίζονται αντίστοιχες δράσεις και συγκεκριμένα

- “Το κίνημα της πατάτας στο μπαλκόνι”
- Αρωματικά: Τοπικές ποικιλίες σπόρων για οικιακή καλλιέργεια
- “Μανιτάρια για όλους” και
- Μεταποίηση μικρής κλίμακας στην πόλη
- Food Hub – Βαρβάκειος. Το food hub αποτελεί πρόταση για έναν κόμβο που έχει σαν θέμα την τροφή. Η λειτουργία του είναι πολυεπίπεδες και η ένταξή του σε αυτή τη δράση δεν καλύπτει όλο το φάσμα. Ωστόσο επειδή βασική λειτουργία του αφορά στην παραγωγή – μεταποίηση είτε εκπαιδευτικά είτε επαγγελματικά το εντάσσουμε εδώ και στη κατανάλωση.

Προτεραιότητα: 2

Χρόνος: Από το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο το κίνημα της πατάτας και τα αρωματικά για το μπαλκόνι. Τα υπόλοιπα υπό μελέτη

Υλοποίηση: Σχεδιασμός

Αποτελέσματα: Εν δυνάμει κάλυψη μέρους των διατροφικών αναγκών νοικοκυριών

Οικονομικοί πόροι: εθελοντική εργασία, χορηγίες σπόρων, χώματος και υλικών.

Συντελεστές: Διεύθυνση Πρασίνου Δ.Α., Πελίτι και ΕΘΙΑΓΕ για σπόρους, βιοκαλλιεργητές, εθελοντές ΚτΠ, ΕΔΠ

Δράση 5

Ελαιώνας Αστικό Αγρόκτημα

Ο σχεδιασμός του αστικού αγροκτήματος στον Ελαιώνα έχει ξεκινήσει από το 2013. Στην παρούσα η ρπόταση ολοκληρώνεται.

Προτεραιότητα: 3

Χρόνος: Η υλοποίηση να ξεκινήσει από το 2016.

Υλοποίηση: Σχεδιασμός

Πόροι: να εντοπιστούν

Συντελεστές: Σύμβουλοι Δημάρχου και Υπηρεσίες Δήμου

Διάθεση – διανομή και αγορά

Σκοπός

Πρόσβαση σε καλή τροφή για όλους

Στόχος 1

Πρόσβαση σε τροφή

Δράση 1

Βασικές επισιτιστικές ανάγκες

Η δυνατότητα αγοράς βασικών τροφίμων αποτελεί τον ελάχιστο κοινό παρονομαστή για τους κατοίκους των Αθηνών. Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργεί από το 2011 το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Αθηναίων που εξυπηρετεί εγγεγραμμένους δημότες που δεν δύνανται να αγοράζουν τρόφιμα στις τιμές της λιανικής αγοράς.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: από το 2011

Υλοποίηση: Διαρκής. Στην παρούσα εξυπηρετούνται 250 νοικοκυριά ενώ περίπου 750 εόναι στην αναμονή. Η προμήθεια-χορηγία σε καλές τιμές από εμπορικές επιχειρήσεις και η εύρεση οικονομικών πόρων είναι απαραίτητες για την επέκταση του μέτρου.

Αποτελέσματα: ικανοποίηση διατροφικών αναγκών 250 νοικοκυριών. Εν δυν.αμει τουλάχιστον 1000.

Οικονομικοί Πόροι: ΚΥΑΔΑ και ιδιωτικοί φορείς

Συντελεστές

Στόχος 2

Πρόσβαση σε καλή τροφή για όλους

Δράση 2

Αγορές Βιοκαλλιεργητών

Οι αγορές βιοκαλλιεργητών ξεκίνησαν το 1994 και στην παρούσα λειτουργούν σε 26 δήμους της Αττικής, και άλλους 15 σε όλη τη χώρα. Στις αγορές συμμετέχουν αμιγώς βιοκαλλιεργητές και οι καταναλωτές μπορούν να βρίσκουν τα βιολογικά προϊόντα σε καλές τιμές που οφελούν παραγωγούς και καταναλωτές αμοιβαία. Οι αγορές εφαρμόζουν το πρόγραμμα “Αγάπη με το κιλό” και χορηγούν βιολογικά προϊόντα σε έναν Βρεφονηπιακό Σταθμό της περιοχής και ένα ίδρυμα ή δομή του Δήμου για άπορους. Τέος οι αγορές λειτουργούν με το Σχέδιο Προτύπου ΕΛΟΤ 1428 “Αγορές Βιοκαλλιεργητών”.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: Εφαρμογή τουλάχιστον μίας απόφασης του Δήμου ως τον Ιούνιο του 2015.

Υλοποίηση: Ο Δ.Α. έχει λάβει 4 αποφάσεις. Από αυτές οι δύο χρειάζονται αναδιατύπωση. Για όλες αποφάσεις χρειάζεται αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου. Από τον Ιανουάριο έχουν γίνει οι απαραίτητες συναντήσεις με τους αρμόσιους αντιδημάρχους και υπηρεσιακούς για να εφαρμοσθούν οι αποφάσεις.

Outcome: εν δυνάμει, για κάθε αγορά τουλάχιστον 1.000 νοικοκυριά θα έχουν πρόσβαση σε φρέσκα, υγιεινά τοπικά βιολογικά προϊόντα.

Οικονομικοί πόροι: Οι αγορές αυτοχρηματοδοτούνται και δεν προκαλούν κόστος απορριμμάτων αφού οι συμμετέχοντες συλλέγουν όλα τα σκουπίδια.

Συντελεστές: Σύλλογος Βιοκαλλιεργητών Αγορών Αττικής, Δήμος Αθηναίων, ΕΑΤΑ – τουρισμός

Δράση 3

Δίκτυα παραγωγών - καταναλωτών

Στην Αθήνα ξεκίνησαν από το 2011 οι πρώτες προσπάθειες για τη σύσταση δικτύων παραγωγών – καταναλωτών είτε με τη μορφή της “Κοινοτικά Στηριζόμενης Γεωργίας” είτε μέσα από τη μετεξέλιξη του “Κινήματος της οΠατάτας” σε Αγορές χωρίς Μεσάζοντες. Στην Αθήνα οι περισσότερες από αυτές τις αγορές λειτουργούν από πρωτοβουλίες κατοίκων σε μηνιαία βάση και αφορούν κυρίως σε προϊόντα μακράς διαρκείας.

Προτεραιότητα: 1-2

Χρόνος: μακροχρόνια δράση

Υλοποίηση: Τα δίκτυα λειτουργούν αποκλειστικά από φορείς της ΚτΠ και ομάδες κατοίκων. Ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει ως διευκολυντής χωρίς να προκαλέσει επιπλοκές, παρέχοντας χώρους, πολιτική στήριξη στα δίκτυα και τη διευκόλυνση για χρηματοδότηση των δικτύων από Ευρωπαϊκά προγράμματα..

Αποτέλεσμα: Τα δίκτυα προσφέρουν στους κατοίκους τοπικά ποιοτικά προϊόντα σε καλές τιμές. Επίσης μειώνουν τους ρύπους της διανομής αφού διακινούνται αμιγώς τοπικά προϊόντα. Τουλάχιστον 3.000 νοικοκυριά εξυπηρετούνται σε μηνιαία βάση.

Οικονομικοί πόροι: αυτοχρηματοδοτούμενο

Δράση 4

Δίκτυο Καταστημάτων Τοπικών Προϊόντων

Η Αθήνα διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό καταστημάτων τροφίμων που εστιάζουν σε τοπικά παραδοσιακά προϊόντα ποιότητας. Σαν αποτέλεσμα παρέχουν τη δυνατότητα στους κατοίκους να προμηθεύονται προϊόντα που μπορούν να οδηγήσουν σε ένα βιώσιμο διατροφικό μοντέλο. Παράλληλα προσελκύουν και τουρίστες που ενδιαφέρονται για την τοπική γαστρονομία και ενισχύουν την τοπική οικονομία. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να οφελήσει μία πολιτική του Δήμου που βοηθάει στην προβολή αυτών των καταστημάτων.

Προτεραιότητα: 2-3

Χρόνος: άμεση εκκίνηση- μακροχρόνια εφαρμογή

Υλοποίηση: Εκκίνηση χαρτογράφησης

Αποτελέσματα: αναμένονται

Οικονομικοί πόροι: εθελοντικά

Συντελεστές: ΕΔΠ

Δράση 5

Διάγνωση Πρόσβασης σε καλή τροφή

Προκειμένου να μπορεί να ασκθεί μία συγκροτημένη πολιτική για την αγορά τροφίμων στην Αθήνα χρειάζεται μία διάγνωση της αγοράς σε όρους δομής και μορφών καθώς και σε όρους πρόσβασης των κατοίκων σε καλή τροφή – τοπική, βιολογική, ποιοτική. Μέχρι το 2004 η διάγνωση αυτή ήταν δυνατή, στην συνέχεια όμως τα απαραίτητα στοιχεία έπαψαν να δημοσιοποιούνται από τη ΓΓΠΣ.

Προτεραιότητα: 2-3

Χρόνος: άμεση εκκίνηση- μακροχρόνια εφαρμογή

Υλοποίηση: Πιλοτική χαρτογράφηση από το 2004

Αποτελέσματα: Προκύπτει ότι με τα στοιχεία του 2004 υπάρχουν γεωγραφικές και εισοδηματικές ανισότητες στην πρόσβαση σε καλή τροφή στο Δ.Α.

Οικονομικοί πόροι: εθελοντικά

Συντελεστές: ΕΔΠ

Κατανάλωση – ως ζήτηση, διατροφή και απορίμματα

Σκοπός

Βιώσιμη Διατροφή

Στόχος 1

Καλυψη διατροφικών αναγκών

Δράση 1

Τροφή για όλους

Βασική μέριμνα του Δ.Α. αποτελεί η δυνατότητα κάλυψης των διατροφικών αναγκών όλων των κατοίκων της πόλης. Προς αυτό έχουν δημιουργηθεί οι απαραίτητες δομές – συσσίτια (ΚΥΑΔΑ) και δρομολογούνται δράσεις διαρκώς σε σύμπραξη με φορείς – οργανισμούς της ΚτΠ (Κόμβος Αλληλοβοήθειας, Νόστος, Equal Society). Αντίστοιχα πρωτοβουλίες και φορείς της ΚτΠ έχουν οργανώσει δομές αλληλεγγύης για την κάλυψη βασικών αναγκών των συνανθρώπων μας.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: από το 2011 με ορίζοντα μακροχρόνιο – όσο απαιτείται

Υλοποίηση: διαρκής – Ανοιχτό, Κέντρο Σύτισης ΚΥΑΔΑ, Ξενώνες δήμου, Νόστος, Equal Society, κόμβος Αλληλοβοήθειας, Συλλογικές Κουζίνες, Συσσίτια, Ο άλλος άνθρωπος

Αποτέλεσμα: κάλυψη βασικών διατροφικών αναγκών αυξανόμενου πληθυσμού σε ανάγκη.

Οικονομικοί Πόροι: Δήμος, ΕΕ, αυτοχρηματοδοτούμενα, χορηγίες

Συντελεστές: Δήμος, ΚτΠ, Ιδιωτικός Τομέας

Στόχος 2

Αλλαγή διατροφικής κουλτούρας

Δράση 2

Ευαισθητοποίηση κοινής γνώμης για βιώσιμη διατροφή

Το νεοελληνικό μοντέλο διατροφής είναι σαφώς μη βιώσιμο όπως φαίνεται και στη διάγνωση. Σε συγκριση με τη μεσογειακή και την παραδοσιακή ελληνική διατροφή καταναλώνουμε 4 φορές περισσότερο κρέας, πολλαπλάσια γαλακτοκομικά και γλυκά, και τα μισά λαχανικά και όσπρια. Η στροφή προς υγιεινούς τρόπους διατροφής που βασίζονται στην τοπική γαστρονομία-κουζίνα και τα τοπικά προϊόντα μπορεί να φέρει θετικές αλλαγές σε όλο το φάσμα του διατροφικού συστήματος – στην υγεία μας, την οικονομία, την κοινωνική συνοχή και τη διακυβέρνηση.

Food Hub: βλ. Δράση 3.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: άμεσα ως και μακροχρόνια

Υλοποίηση: Η διατροφική παιδεία ήδη συμβαίνει σε πολλά επίπεδα κα με πολλούς τρόπους. Τυπική εκπαίδευση με μάγειρες π.χ. από την Πρόληψις, συλλογικές κουζίνες με σκοπό την ανάδειξη της ελληνικής γαστρονομίας (Οργάνωση Γη), ενημέρωση από διατροφολόγους και ανθρώπους που ασχολούνται με τη διατροφή αποτελούν δείγματα των δράσεων που συμβαίνουν για τη διατροφή. Ο Δήμος ως τώρα δεν υλοποιεί σχετικές δράσεις

Οικονομικοί Πόροι: Αυτοχρηματοδοτούμενα, ΕΕ

Συντελεστές: Φορείς ΚτΠ, ΜΚΟ, Ινστιτούτα. Πρόληψις, Οργάνωση Γη, Νομαδική Κουζίνα

Δράση 3

Διατροφικός Πολιτισμός και γαστρονομικός τουρισμός

Προώθηση ενός βιώσιμου διατροφικού συστήματος μέσα από πολιτισκές δραστηριότητες για κατοίκους και τουρίστες. Η συνέργεια με τον ΟΠΑΝΔΑ και το τμήμα τουρισμού της ΕΑΤΑ μπορεί να οδηγήσει σε δράσεις που θα συμβάλλουν ακόμη περαιτέρω στην αλλαγή της διατροφικής μας κουλτούρας. Επίσης ο μητροπολιτικός χαρακτήρας της Αθήνας μπορεί να φέρει κοντά τους πολιτισμούς μέσα από τη διατροφή. Food Hub – Βαρβάκειος. Επίσης το food hub μπορεί να αναδείξει και να μετασχηματίσει τη διατροφική κουλτούρα μας ξεκινώντας από την κεντρική αγορά τροφίμων, τη Βαρβάκειο. Περαιτέρω με συμμετοχικές διαδικασίες μπορεί να μετασχηματίσει την έννοια και πράξη της ίδιας της αγοράς ξεφεύγοντας από τη στενή οικονομική έννοια.

Προτεραιότητα: 2

Χρόνος: άμεσα

Υλοποίηση: Ο ΟΠΑΝΔΑ σχεδιάζει σχετικές εκπαιδευτικές δράσεις και η ΕΑΤΑ μέσα απ ότο ΕΔΠ ξεκινάει με τη χαρτογράφηση των καταστημάτων τοπικών προϊόντων, ανάδειξη τοπικής διατροφής στο TBEX και συνεργασία με Αθηνόραμα, ο Δήμος παρέχει αιγίδα σε γαστρονομικά Φεστιβάλ κοκ. Αντίστοιχα έχουμε πληθώρα σχετικών δρώμενων από οικονομικούς συντελεστές και επιχειρήσεις εστίασης ειδικότερα. Για Βαρβάκειο, Πεδίο-Αγορά, Συναθηνα, αρμόδιοι λειτουργοί του Δήμου, Σύλλογος καταστηματαρχών Βαρβακείου

Αποτέλεσμα: Ευαισθητοποίηση Δήμου για τη σημασία της τοπικής γαστρονομίας.

Οικονομικοί Πόροι: Δήμος, ΕΕ, ιδιώτες

Συντελεστές: Δήμος, ΕΑΤΑ, ΟΠΑΝΔΑ, Αθηνόραμα, Γαστρονόμος και άφθονοι άλλοι

Στόχος 3

Μείωση αποριμμάτων τροφής

Δράση 4

Δεν πετάμε τίποτα

Τα απορίματα τροφίμων αποτελούν μείζον ζήτημα για τη πόλη της Αθήνας. Σκοπός είναι να φτάσουμε να μην πετάμε κανένα τρόφιμο.

Προτεραιότητα: 1

Χρόνος: 2012 και μακροχρόνιο

Υλοποίηση: Διαρκής από το Biowaste σε δύο πιλοτικές περιοχές, Γκάζι με επιχειρήσεις εστίασης, Κυπριάδου με νοικοκυριά.

Αποτελέσματα: 2000 νοικοκυριά, 80 επιχειρήσεις εστίασης. 400 τόνοι τροφίμων συλλέχθηκαν από το 2012 ως το 2014.

Funding: LIFE+, Δημόσιο

Πληροφορίες

Δήμος Αθηνίων, Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών

susfood@developathens.gr

URL: www.developathens.gr

Το σχέδιο δράσης εκπονήθηκε με τη συνεισφορά των μελών της Τοπικής Ομάδας Στήριξης του Urbact και του Εργαστηρίου Διατροφικής Πολιτικής της ΕΑΤΑ. Ευχαριστούμε θερμά τους:

Θοδωρή Αρβανίτη, Λαρίσα Βέργου, Αλέξη Γαληνό, Παύλο Γεωργιάδη, Φίλιππο Δραγούμη, Γιάννη Ευμπολπίδη, Ιωάννα Θεοδοσίου, Κλεομένη Ζουρναντζή, Αντζελίνα Καλογεροπούλου, Μάρω Καρκαλέτσου, Παναγιώτη Κτενίδη, Δημήτρης Κυριακάκης, Λίνα Μουργή, Γιώργο Μπρούλια, Λευτέρη Παπαγιαννάκη, Νατάσα Πενταγιώτη, Λενιώ Μυριβήλη, Κωνσταντίνα Τσαμουρτζή, Μαρίνα Τσίκου, Γιώργο Φούτα, την Κοινότητα Νιγηρηνιανών Γυναικών και την Κοινότητα Αφγανών Μεταναστών και Προσφύγων στην Ελλάδα.

Το σχέδιο δράσης συντάχθηκε από τον Γιώργο Κεράνη, επιστημονικό συνεργάτη της ΕΑΤΑ στο πλαίσιο του “Urbact II – Sustainable Food in urban Communities”.